

Előadó: Sebők Sándor, fóti plébános, kanonok

A bérmálás szentsége

A bérmálás szentségében a Szentlélek megpecsételi, és ajándékaival látja el a megkeresztelt ember lelkét.

Bevezető gondolatok

A keresztség a beépülés és a beépítés szentsége. a megkeresztelt ember lelkében visszavonhatatlan minőségi változás megy végbe (character indelēbile=eltörölhetetlen jegy), Isten gyermeke és az egyház tagja lesz. „Beoltódik” Krisztus Testébe.

Hasonlattal élve: a keresztség a családba való beleszületést jelenti. Amikor valaki megszületik, sokáig csak fogyasztó a családban szellemileg, lelkileg és anyagilag egyaránt. Ahogyan növekszik, korának megfelelően egyre többet vállal a család feladataiból, terheiből. lassan-lassan már nem csupán fogyaszt, hanem „termel” is, vagyis visszaad valamit abból, amit kapott. Amint fölnőtt lesz, már ő képes felelősen gondoskodni a rábízottakról minden tekintetben.

A megkeresztelt ember is sokáig csak „fogyasztó” az Egyházban: a közösség hitéből, példájából, az Egyház kegyelmi kincstárából él. Amint növekszik (fizikailag és lelkileg), úgy kap, illetve vállal egyre több feladatot. **A bérmálás a fölnőtt keresztény ember szentsége: megadja a feladatot, és a hozzá szükséges kegyelmeket is.**

A II. Vatikáni Zsinat így ír erről: „*A bérmálás szentségével még tökéletesebben kötődnek az Egyházhoz, a Szentlélek különleges ereje tölti el őket, ezért szigorúbb a kötelezettségük, hogy Krisztus igazi tanúiként szavukkal és életmódjukkal terjesszék és védelmezzék a hitet.*”¹

„*A világi híveknek azon a címen kötelességük és joguk az apostolkodás, hogy egységben vannak Krisztussal, a fővel. Akiket a keresztség Krisztus titokzatos testébe oltott, a bérmálás pedig a Szentlélek erejével megerősített, azokat maga az Úr rendeli az apostolkodásra. Királyi papsággá és szent nemzetté szentelődnek (vö. 1Pt 2,4--10), hogy minden munkájuk által lelki áldozatokat ajánljanak föl, és a Földön mindenütt tegyenek tanúságot Krisztusról.*”²

„*A keresztény hívők kötelessége, hogy – bárhol is éljenek– életük példájával és a szó tanúságtevésével megnyilatkoztassák az új embert, melyet a keresztség által öltöttek magukra és a Szentlélek erejével, mellyel a bérmálás szentségében erősödtek meg. S így tetteiket látva az emberek magasztalják az Atyát.*”³ (Figyelem! Ez a fordítás Dr. Dévény István szegedi teológiai tanár munkája 1968-ból!)

Ezek után lássuk, mi a bérmálás szentségének lényege, és milyen hatásai vannak, és milyen feladatokat jelent a megbérmált ember számára! A keleti egyház bérmálási formulája különösen alkalmas arra, hogy mindezt átgondoljuk:

SPHRAGIS DOREAS PNEUMATOS HAGIOU A Szentlélek ajándékainak pecsétje

I. A Szentlélek

1. Krisztus megígéri a Szentlelket

¹ II. Vatikáni Zsinat tanítása: Dogmatikai konstitúció az Egyházzól II.10. Bp. Szent István Társulat 1986.

² II. Vatikáni Zsinat tanítása: Határozat a világi hívek apostolkodásáról I.3. Bp. Szent István Társulat 1986.

³ II. Vatikáni Zsinat tanítása: Határozat az egyház missziós tevékenységéről, II. 11. Bp. Szent István Társulat 1986.

Előadó: Sebők Sándor, fóti plébános, kanonok

Jézus a tanító tevékenysége során és az utolsó vacsorán többször beszélt a Szentlélekről, sőt meg is ígérte, hogy el fogja küldeni övéinek.

Vigasztalóként: „Kérni fogom az Atyát. Más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad” (Jn 14,16)

Tanítóként: „Amikor eljön Ő az igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra” (Jn 16,13)

Erőként: „Én pedig elküldöm rátok Atyám megígért ajándékát. Maradjatok a városban, amíg erő nem tölt el a magasságból titeket...” (Lk 24,49)

„Amikor leszáll rátok a Szentlélek, erőben részesültök, úgyhogy tanúságot tesztek rólam...egészen a föld végső határáig...” (Ap. Csel. 1,8)

Új élet forrásaként beszél a samáriai asszonynak a Lélekről: „Ha ismernéd Isten ajándékát, és tudnád, ki mondja neked: Adj innom, inkább te kérnéd őt, és ő élővizet adna neked.” (Jn 4,10) Biztosan a Szentlélekről beszél Jézus, hiszen másutt így tanít: „Aki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz bennem, annak szívéből az Írás szavai szerint, élő víz forrásai fakadnak.” Ezt a Lélekről mondta, melyben a benne hívőknek kellett részesülniük. (Jn 7,37-39)

2. Az apostolok Pünkösdkor megkapták a Szentlelket. (Ap. Csel. 2,1-41)

A pünkösdi eseményeket vizsgálva láthatjuk, hogy az **apostolokkal** azt tette a Szentlélek, amiről Jézus beszélt az ígéreteiben. A lényeg: megváltoztatta őket. Valóban erő töltötte el az apostolokat, és képesek voltak tanúságot tenni Jézusról. Az Apostolok Cselekedetei történeteiben láthatjuk, hogyan vezette őket a Szentlélek. Az Apostolok Cselekedeteit a Szentlélek evangéliumának is szokták nevezni.

A Szentlélek kiáradásának másik nagy eredménye, hogy **közösségbe gyűjtötte** azokat, **akiket megkereszteltek az apostolok**. A Szentlélek az Egység Lelke! (Fordított Bábel!). Ezért a Pünkösöd az Egyház születésnapja!

3. Az apostolok később a megígért és megkapott Szentlelket a keresztségtől különböző, látható szertartás keretében közölték a hívekkel.

Az Apostolok Cselekedeteiben olvashatjuk, hogy az apostolok Szamáriában **kézzátétellel** hívták le a Szentlelket a megkereszteltre. (Ap. Csel. 8,14-17)

Efezusban a János keresztségében részesültek a Jézus-rendelte keresztség után **kézzátétellel** megkapták a Szentlelket. (Ap. Csel. 19,1-7) – A kézzátétel a keresztségtől különböző jel!

II. Pecsét

A **pecsét** elnevezés a bérmlásra vonatkozóan igen korai elnevezés. Összefüggésben áll azzal a liturgikus gyakorlattal, hogy a kézzátételt kiegészítették a **homlok krizmával való megkenésével is**.

Érdeemes Ezekiel próféta könyvének szavait idézni, amely arra utal, hogy a homlok az egész embert jelképezi. A homlok megkenése krizmával, – az egész embert megerősítését jelenti. „Izrael egész házának kemény a homloka, és megátalkodott a szíve. Íme, arcodat keményebbé teszem az ő arcuknál, és homlokodat keményebbé az ő homlokuknál. Gyémánthoz és kovához teszem hasonlónvá arcodat: ne félj tőlük és ne ijedj meg arcuktól.” (Ez 3,7-9)

Előadó: Sebők Sándor, fóti plébános, kanonok

A külső látható jel, tehát összefüggésben van egy belső történéssel. Ezt szent Ágoston „Character sacramentalis”-nak nevezte. (Szentségi eltörölhetetlen jel.)

A Trienti Zsinat egyértelmű katolikus tanításként (dogmaként) mondja ki, hogy három szentség és a lélekbe láthatatlan, eltörölhetetlen jelet: a keresztség, a bérálás, és a papi rend szentsége.⁴

A Firenzei Zsinat (1439–1445) így fogalmaz: „Hatása eme szentségnek abban áll, hogy a Szentlelket mint erőt közli, úgy amint az apostolokra Pünkösdkor leszállt, hogy a keresztyén bátran vallja meg Krisztus nevét. Ezért a homlokon, ahol a szégyenérzet helye van, a bérálandót megkenik, hogy Krisztus nevét sohase szégyellje megvallani, főleg keresztyét, mely a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig ostobaság (1Kor1,23) az Apostol szerint. Éppen emiatt kell a kereszty jelével megjelölni.”⁵

III. Ajándék

Vegyük sorra a bérálás „hatásait”, mint ajándékokat!

1. Megkülönböztető jel (Signum distinctivum) az Egyházon belül a „csak” újjászületettektől. A keresztyén élet teljességét adja, természetfeletti szempontból felnött korba helyez. Aquinói szent Tamás így ír erről: „Akit megkereszteltek, az az Egyház tagja lett. A keresztyénség harcosan küzdő állapotát azonban még nem kapta meg. A bérálás szentségében az ember a szentlélek teljességét kapja, mint lelki erőt. Ez felel meg a felnött kornak, ez jelenti a felnöttebb életet. Amikor az ember felnött korba jut, akkor kerül abba a helyzetbe, hogy képes másokra hatni. Ezt megelőzően inkább önmagának élt. De amiként lehetséges, hogy valaki idős korban születik újjá, úgy lehetséges az is, hogy ifjú, vagy akár gyermekkorban elnyeri a keresztyén élet teljességét, hiszen a természetfeletti életben a testi élet időmértéke nem jelentős. Ezért fordulhatott elő, hogy többen gyermekkorban – elnyervén a Szentlélek erejét – egésze a vértanúságig harcoltak Krisztusért.”⁶

Érdemes elgondolkodni azon, hogy a bérálást manapság egyre későbbre igyekszünk tenni, mert nincsenek meg azok a körülmények, amelyek biztosítanák a szentség gyümölcsöző fölvetelét. A kegyelem a természetre épít elv (Gratia supponit naturam!) itt is érvényes!

2. Átformáló jel (Signum configurativum), amely még határozottabban tesz krisztusivá, mint a keresztség Krisztus képét „vési” még mélyebben a lélekbe. Így részesít krisztus papi, tanítói és királyi méltóságában és feladataiban.

Mit jelent ez a gyakorlatban? **A pap: áldozatot mutat be.** Krisztus önmagát mutatta be áldozatul. – A megbérált ember erőt kap ahhoz, hogy áldozattá váljék. „Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul.” (Rom 12,1) **A pap közvetít** Isten és az emberek között. – A megbérált ember legyen összekötő kapocs Isten és az emberek között. **Jézus tanította az embereket.** A megbérált embernek ez is feladata: tanítani, tanúságot tenni. A II. Vatikáni Zsinat így ír erről: „Ez az apostolkodás azonban nem merül ki az élet tanúságtételében. **Az igazi apostol keresi az alkalmakat, hogy szavával is hirdesse Krisztust,** mind a nem hívőknek, hogy hitre vezesse, mind a hívőknek, hogy tanítsa, erősítse és buzdítsa őket; mert "Krisztus

⁴ XIX. egyetemes zsinat: Trienti Zsinat, 1545. december 13–1563. december 4.

⁵ Heinrich Denzinger–Peter Hünermann: Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai 244. old. Örökmécs Kiadó Bánytereny, Szent István Társulat Budapest 2004.

⁶ Summa Theologica III. 72,a2;8,10.

Előadó: Sebők Sándor, fóti plébános, kanonok

szerepete sürget minket" (2Kor 5,14), és mindenki szívében visszhangoznia kell az Apostol szavainak: "Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!" (1Kor 9,16).⁷

Krisztus Királyként uralkodik a világmindenségben. A krisztushoz tartozó ember királyi méltósággal rendelkezik, de úgy kell tennie, mint Jézusnak, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon másoknak. (Ld: Mt 20,28) A keresztény ember királyi papságáról beszél szent Péter apostol is: 1Pét2,9. Tudatosítani kell a keresztény méltóságot és felelősséget!

3. Küzdelemre fölkészítő jel (Signum dispoztivum). Egyházunk küzdő egyház. Az egyén és a közösség is ki van téve a Sátán és a szentjánosi értelemben vett világ kísértéseinek, támadásainak. Erre készít föl a bérmálás. A Krisztus melletti tanúságtétel „hivatalból”, hivatalos megbízatással történik. Ehhez azonban erőt is ad a Szentlélek.

4. A kötelességek jele (Signum obligativum). A megbérmált ember kötelességei:

a. A tanúságtevő élet. „Viselkedjétek helyesen a pogányok között, hogy – bár azzal rágalmaznak, hogy gonosztevők vagytok – jótetteitek láttára magasztalják majd Istent látogatása napján.” (1Pét 2,12)

b. Az imaapostolság. „Mindenekelőtt arra kérlek, végeztess könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért, királyokért és minden följobbvalóért, hogy istenfélelemmel és tisztességgel teljes, békés és nyugodt életet élhessünk.” (1Tim 2,12)

c. Szóbeli megvallás. „Ne rettegjétek tőlük, s ne riadozzatok, hanem szentül őriztétek szívetekben az Úr Krisztust. Mindig álljatok készen arra, hogy megfeleljétek mindenkinek, aki reménységekről kérdőre von titeket. De ezt szerényen, tisztességtudóan, jó lelkiismerettel tegyétek, hogy akik Krisztusban való tisztességes életeteket becsméri, rágalmaikkal szényent valljanak.” (1Pét3,15-16)

d. A közösség anyagi támogatása. Ez jelenti

d.1. A papság támogatását. „Nem tudjátok, hogy akik a templomban szolgálnak, a templomból is élnek, s akik az oltárt szolgálják, az oltárról részesednek? Az Úr is úgy rendelte, hogy az Evangélium hirdetői az Evangéliumból éljenek.”(1Kor 9,13-14)

d.2. A közösség támogatását. Lásd: 2Kor 8,1-15. – Szent Pál tanítása az egyházközségeknek való gyűjtésről.

e. Vértanúi lelkület. „Ha Krisztus nevéért ócsárolnak, boldogok vagytok, mert az isteni Főlség Lelke pihen meg rajtatok. Egyiktek se azért szenvedjen, mert gyilkos, tolvaj, gonosztevő vagy bitorló. De ha mint keresztény szenved, ne szégyellje, hanem dicsőítse meg Istent ezzel a hitvallással.” (1Pét 4,14-16)

IV. A bérmálás formája

A bérmáló a bérmálandó homlokát (kereszt alakban) krizmával megkeni, miközben mondja: Vedd a Szentlélek ajándékának jelét!

---

⁷ A II. Vatikáni Zsinat Tanítása, határozat a világi hívek apostolkodásáról II.6. Budapest, Szent István Társulat, 1986.

Előadó: Sebők Sándor, fóti plébános, kanonok

V. A bérmálás anyaga

A krizma (balzsam és oliva olaj keveréke), amelynek püspök által megáldottnak kell lennie. (Nagycsütörtökön áldja meg az olajszentelési szentmisében.)

VI. A bérmálás kiszolgáltatója

A püspök, vagy akit a püspök megbíz. Halálveszély estén a plébános, vagy bármely pap. Ha fölnőtt keresztelezés van (püspöki engedéllyel), akkor a keresztelest végző pap is bérmálhat.

VII. A bérmálás felvételére képesek

mindazok, és csak azok a megkereszteltek, akik még nincsenek megbérmálva. „A bérmálás szentségét a hívőknek körülbelül abban a korban kell feladni, amikor értelmük használatára eljutnak, hacsak a püspöki konferencia más életkort nem határozott meg...”⁸

Magyarországon a püspöki konferencia 1983. december 13-14-i ülésén úgy határozott, hogy „lehetőleg” 12-14 éves kor előtt ne végezzék a bérmálást.⁹ – Általában igyekeznek ma nálunk 16-18 éves korra halasztani a bérmálást.

A bérmálás **méltó felvételéhez** a kegyelem állapota (élők szentsége!) és kellő áhítat szükséges.

VIII. A bérmaszülőkről

A bérmaszülő maga is legyen megbérmálva, és nem szükséges, hogy a bérmálandóval azonos nemű legyen. Hasznos, ha a keresztszülő és a bérmaszülő azonos. Ne legyen a bérmálandó szülője!

IX. A bérmálás szükségességéről

Az egyház egészének szükséges, mert Jézus rendelte, az egyénnek azonban nem föltétlenül szükséges az üdvösségéhez. Ez a szentség biztosítja azonban a megfelelő kegyelmeket a keresztény élethez és a krisztusi küzdelmekhez, ezért ha valaki közömbösségből, kényelemből, önzésből elmulasztja fölvenni, súlyosan vétkezik.¹⁰

X. A bérmanév

A bérmáláskor kapott név, amelyet többnyire a bérmálkozó választ. Újabb védőszentet kap, akinek imája és példája segíti őt a keresztény életben. Gyakran a bérmaszülő nevét választják.

---

⁸ Az egyházi törvénykönyv 891.kán. Szent István Társulat Bp. 1985.

⁹ Az egyházi törvénykönyv 641. old. Szent István Társulat Bp. 1985.

¹⁰ Dr. Előd István, Katolikus dogmatika 97.§.Szent István Társulat Bp. 1978.